

Συστήματα καθοδηγούμενης διδασκαλίας

Είναι κατά κανόνα συστήματα **εξάσκησης και πρακτικής** και συστήματα **καθοδήγησης-διδασκαλίας (tutorials), πολυμεσικού περιεχομένου**, κλειστού τύπου (εμπεριέχουν κατά κανόνα δεδομένο περιεχόμενο, υποστηρίζουν συγκεκριμένα σενάρια χρήσης και δεν ευνοούν εύκολα διαφοροποιήσεις στη διδακτική παρέμβαση) και αφορούν κυρίως **γνώσεις και δεξιότητες χαμηλού επιπέδου** που αναπτύσσονται στο πλαίσιο επιμέρους γνωστικών αντικειμένων. Πρόκειται για διδακτικά μέσα που υποστηρίζουν με εποπτικό τρόπο ή υποκαθιστούν τον εκπαιδευτικό (αφού αναλαμβάνουν μέρος της διαδικασίας αξιολόγησης) και επιτρέπουν στο μαθητή να εξασκηθεί σε γνώσεις και δεξιότητες. Όταν αναφερόμαστε στα **συστήματα καθοδηγούμενης διδασκαλίας (Υπολογιστική Υποστήριξη της Διδασκαλίας)** εννοούμε κατά κανόνα τη βοήθεια προς το μαθητεύομενο ώστε να προσεγγίσει και να οικοδομήσει ένα προκαθορισμένο από το πρόγραμμα σπουδών σύνολο διδακτικών στόχων κάνοντας χρήση ειδικών εφαρμογών λογισμικού. Υπό το πρίσμα αυτό, οι εφαρμογές ΤΠΕ σχεδιάζονται και αναπτύσσονται ώστε να υποστηρίξουν και να ενισχύσουν το διδακτικό έργο του εκπαιδευτικού. Με άλλα λόγια, αποτελούν ένα σύγχρονο **εποπτικό μέσο διδασκαλίας** σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα.

Περιβάλλοντα μάθησης μέσω καθοδηγούμενης ανακάλυψης και διερεύνησης

Είναι συστήματα ανοικτού τύπου (το περιεχόμενό τους μπορεί εύκολα να διαφοροποιηθεί από τον εκπαιδευτικό ή το μαθητή, επιτρέπουν τη δυνατότητα δημιουργίας νέων εκπαιδευτικών σεναρίων και υποστηρίζουν διαφοροποιημένες διδακτικές παρεμβάσεις) και μπορούν να ευνοήσουν **ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου**. Πρόκειται για περιβάλλοντα που άλλοτε αφορούν συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα και άλλοτε μπορούν να χρησιμοποιηθούν εγκάρσια στο πρόγραμμα σπουδών. Βασίζονται και υποστηρίζουν την επίλυση προβλημάτων και ευνοούν τη λήψη αποφάσεων και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης.

Όταν αναφερόμαστε στα περιβάλλοντα μάθησης μέσω **καθοδηγούμενης ανακάλυψης και διερεύνησης (Υπολογιστική Υποστήριξη της Μάθησης)** εννοούμε κυρίως την ενίσχυση του μαθητεύομενου ώστε να αποκτήσει γνώσεις και να αναπτύξει δεξιότητες υψηλού επιπέδου που θα τον καταστήσουν ικανό να ανταπεξέλθει στις διαρκώς μεταβαλλόμενες και ολοένα αυξανόμενες απαιτήσεις του σύγχρονου κόσμου, κάνοντας χρήση εφαρμογών λογισμικού και υλικού. Υπό το πρίσμα αυτό, οι εκπαιδευτικές εφαρμογές των ΤΠΕ σχεδιάζονται έτσι ώστε να υποστηρίξουν και να ενισχύουν το μαθησιακό έργο του μαθητή. Συνεπώς, θεωρούνται ως εργαλεία που εν δυνάμει επεκτείνουν ή/και ενισχύουν τις γνωστικές δεξιότητες των μαθητών και για το λόγο αυτό ονομάζονται **γνωστικά εργαλεία (cognitive tools)**. Τα εργαλεία αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν με εγκάρσιο τρόπο σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα.

Περιβάλλοντα συμβολ. έκφρασης, συστήματα αναζήτησης της πληροφορίας, επικοινωνίας και συνεργασίας

Είναι κατά κανόνα το **λογισμικό γενικής χρήσης** και οι **εφαρμογές Διαδικτύου**. Πρόκειται για εργαλεία που χρησιμοποιεί ο μαθητής ή/και ο εκπαιδευτικός, πρακτικά σε όλο το εύρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η κατηγορία αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία για τη **γλωσσική εκπαίδευση**, αφού τα περιβάλλοντα αυτά αποτελούν μέσα για γραφή, ανάγνωση και επικοινωνία, μέσα δηλαδή πρακτικής γραμματισμού. Δεν αποτελούν επομένως απλώς μέσα παιδαγωγικής υποστήριξης της γλωσσικής εκπαίδευσης, αλλά συστατικό στοιχείο του νέου περιεχομένου της.

Συμβολή - Χρήσεις

Τα λογισμικά της **πρώτης κατηγορίας** έχουν τις ρίζες τους κυρίως σε **συμπεριφοριστικές θεωρήσεις** για τη μάθηση. Σε πολλές περιπτώσεις (για παράδειγμα στην απόκτηση ειδικών δεξιοτήτων που απαιτούνται στο πλαίσιο κάποιας κατάρτισης) ή σε ειδικές περιπτώσεις (για παράδειγμα σε άτομα με ειδικές ανάγκες), μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά στη διδασκαλία και στη μάθηση ή να είναι ιδιαιτέρως επωφελή για την επίτευξη στόχων μάθησης στην προσχολική και την πρώτη σχολική ηλικία.

Αντίθετα, τα λογισμικά της **δεύτερης** και της **τρίτης κατηγορίας**, που απορρέουν κυρίως από **εποικοδομητικές και κοινωνικοπολιτισμικές προσεγγίσεις** της μάθησης, θεωρούνται ως περισσότερο κατάλληλα, γιατί η ευνοούμενη διδακτική διαδικασία δεν είναι γραμμική ή προκαθορισμένη. Για το λόγο αυτό αποκαλούνται και **ανοικτού τύπου** συστήματα (open-ended), ενώ παράλληλα επιτρέπουν τη δημιουργική έκφραση και αλληλεπίδραση των μαθητών.

Ενώ τα συστήματα της **πρώτης** και της **δεύτερης κατηγορίας** προϋποθέτουν κατά κανόνα **ατομικές χρήσεις** εκ μέρους των μαθητών, χωρίς όμως να αποκλείουν πάντα τις ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες, γεγονός που ισχύει κατά μείζονα λόγο στα εποικοδομητικά περιβάλλοντα, κάποια συστήματα της **τρίτης κατηγορίας** δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν ατομικά, αφού **απαιτούν εμπλοκή πολλών** κατά κανόνα ατόμων που λειτουργούν στο πλαίσιο μιας κοινότητας μάθησης.